

สำนักงาน ก.พ.
OCSC
Office of the Civil Service Commission

คู่มือคำอธิบาย

หลักเกณฑ์และวิธีการ

เสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัย
และป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัย

คู่มือคำอธิบาย

หลักเกณฑ์และวิธีการเสริมสร้างและพัฒนา

ให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัย

และป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัย

(ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๑/ว ๔ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๕)

สำนักมาตรฐานวินัย

สำนักงาน ก.พ.

ชื่อหนังสือ	คู่มือคำอธิบาย หลักเกณฑ์และวิธีการเสริมสร้างและพัฒนา ให้ผู้อยู่ได้บังคับบัญชาวินัย และป้องกันมิให้ผู้อยู่ได้บังคับบัญชากระทำผิดวินัย (ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๑/ว ๔ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๕)	
สงวนลิขสิทธิ์	ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ โดยสำนักงาน ก.พ.	
พิมพ์ครั้งที่ ๑	มิถุนายน ๒๕๖๘	
จำนวนพิมพ์	๑,๕๐๐ เล่ม	
เจ้าของ	สำนักงาน ก.พ.	
ที่ปรึกษา	นายธีรยุทธ์ หล่อเลิศรัตน์	อดีตรองเลขาธิการ ก.พ. อดีตนายกเลขาธิการสูงสุดและตุลาการ หัวหน้าคณะตุลาการสูงสุด อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและจริยธรรม สำนักงาน ก.พ.
คณะผู้จัดทำ	นางสาวกมลลักษณ์ อันอารี	ที่ปรึกษาระบบราชการ สำนักงาน ก.พ.
	นางจรรุวรรณ คุณธรรม	ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานวินัย สำนักงาน ก.พ.
	นางสาวสุภาพร อารยะนรากุล	นิติกรเชี่ยวชาญ
	นางพรนัชชา เมธีเลิศพิศาล	นิติกรชำนาญการพิเศษ
	นายมานนท์ วงศ์มิ่งคุณ	นิติกรชำนาญการพิเศษ
	นางสาวกาญจนาภรณ์ อารยะสันติภาพ	นิติกรชำนาญการพิเศษ
	นายรัฐกิจ วิรัตน์ชัย	นิติกรชำนาญการ
	นางสาวศรัญดา ป้อสาย	นิติกรชำนาญการ
	นายพงศธร กิ่งพุทธพงษ์	นิติกรชำนาญการ
	นางสาวทิพย์ลักษณ์ นาเคน	นิติกรชำนาญการ
	นางสาววิภาภรณ์ เสงี่ยมพันธ์	นิติกรปฏิบัติการ
พิมพ์ที่	โรงพิมพ์สำนักงาน ก.พ.	

คำนำ

โดยที่มาตรา ๘๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่เสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัย และป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ. กำหนด และการที่ผู้บังคับบัญชาละเลยการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวเป็นเหตุให้การรักษาวินัยของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีได้ดีขึ้น ผู้บังคับบัญชาจะต้องมีส่วนรับผิดชอบซึ่งอาจต้องรับผิดชอบทางวินัยด้วย

ในการนี้ ก.พ. ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัย และป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัย ตามมาตรา ๘๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยมีหนังสือแจ้งเวียนให้ส่วนราชการทราบและถือปฏิบัติแล้ว ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๑/ว ๔ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๕ ดังนั้น เพื่อให้ส่วนราชการสามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการเสริมสร้างดังกล่าวได้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ สำนักงาน ก.พ. จึงได้จัดทำคู่มือคำอธิบายหลักเกณฑ์และวิธีการเสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัย และป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัยขึ้น และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์แก่ส่วนราชการที่จะนำไปเป็นแนวทางในการเสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัย และป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัยให้เกิดผลที่เป็นรูปธรรมต่อไป

สำนักงาน ก.พ.

สิงหาคม ๒๕๖๘

สารบัญ

ส่วนที่ ๑ การเสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัย	๑
ส่วนที่ ๒ แนวทางการเสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัย	๒
ส่วนที่ ๓ การป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัย	๔
ส่วนที่ ๔ การสอดแทรกหัวข้อวิชาในการฝึกอบรมหรือสัมมนา	๗
ภาคผนวก ก. : ตัวอย่างการเขียนโครงการจัดอบรม/สัมมนา	๑๓
- กลุ่มผู้อยู่ระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ	๑๕
- กลุ่มผู้ปฏิบัติงานหรือผู้มีประสบการณ์	๑๘
- กลุ่มผู้บังคับบัญชาหรือผู้ทำหน้าที่บริหาร	๒๑
ภาคผนวก ข. : ตัวอย่างหัวข้อวิชา	๒๕
- กลุ่มผู้อยู่ระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ	๒๗
- กลุ่มผู้ปฏิบัติงานหรือผู้มีประสบการณ์	๓๐
- กลุ่มผู้บังคับบัญชาหรือผู้ทำหน้าที่บริหาร	๓๕

คู่มือคำอธิบาย

หลักเกณฑ์และวิธีการเสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ได้บังคับบัญชา มีวินัย

และป้องกันมิให้ผู้อยู่ได้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัย

(หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๑/ว ๔ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๕)

ส่วนที่ ๑ การเสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ได้บังคับบัญชา มีวินัย

คำนิยาม

“หัวหน้าส่วนราชการระดับกรม” หมายถึง ปลัดกระทรวงในฐานะผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงานปลัดกระทรวง อธิบดี และหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีตำแหน่งเทียบเท่าปลัดกระทรวงหรืออธิบดี

“ผู้บังคับบัญชา” หมายถึง ผู้บังคับบัญชาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน และกฎหมายว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการ

“ระบบข้อมูล” หมายถึง การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวินัยข้าราชการพลเรือนสามัญอย่างเป็นระบบ

หน้าที่ของส่วนราชการ

๑. ให้หัวหน้าส่วนราชการระดับกรมและผู้ว่าราชการจังหวัด

๑.๑ กำหนดเรื่องการเสริมสร้าง และพัฒนาให้ผู้อยู่ได้บังคับบัญชา มีวินัยและป้องกันมิให้ผู้อยู่ได้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัยไว้ในยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาของส่วนราชการและจังหวัด

๑.๒ กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนในการส่งเสริม สนับสนุน และติดตามผล

๑.๓ จัดประชุมร่วมกัน เพื่อกำหนดองค์ความรู้และแนวทางเสริมสร้างและพัฒนาวินัยของผู้อยู่ได้บังคับบัญชา

๑.๔ กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาให้มีพฤติกรรมในการบริหารและการเป็นผู้นำต้นแบบที่ดี

๒. ให้ส่วนราชการและจังหวัด แจ้งผลการดำเนินการให้สำนักงาน ก.พ. เพื่อรายงานคณะรัฐมนตรี

หน้าที่ของสำนักงาน ก.พ.

๑. วางระบบให้คำปรึกษา แนะนำ ส่งเสริม สนับสนุน และจัดประชุมสัมมนา หรือจัดกิจกรรมประจำปี และรวบรวมสถิติเกี่ยวกับการกระทำผิดวินัย

๒. สรุปรายงานประจำปีเพื่อรายงานคณะรัฐมนตรี และเผยแพร่ ตลอดจน ยกย่องกรณีที่เป็นแบบอย่างที่ดี

ส่วนที่ ๒ แนวทางการเสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัย

๑. จัดทำยุทธศาสตร์ด้านการเสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัย และป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัย

คำอธิบาย กำหนดนโยบายเรื่องการเสริมสร้างและพัฒนาฯ ไว้ในยุทธศาสตร์ และแผนการพัฒนาข้าราชการพลเรือนสามัญประจำปีของส่วนราชการ/จังหวัด โดยอาจ กำหนดเป็นแผนการสร้างจิตสำนึกหรือหารูปแบบวิธีการที่เหมาะสมแก่ข้าราชการในสังกัด ให้มีทัศนคติ จิตสำนึก และพฤติกรรมที่ดี โดยใช้กิจกรรม เอกสาร สื่อ หรืออุปกรณ์ เช่น

(๑) การจัดทำคู่มือสำหรับข้าราชการใหม่ ซึ่งคู่มือนี้ควรมีเนื้อหาประกอบด้วย สิทธิหน้าที่ของข้าราชการและระเบียบแบบแผนที่ข้าราชการควรรู้เพื่อปฏิบัติตนให้ถูกต้อง มีตัวอย่างว่าสิ่งใดทำได้ สิ่งใดทำไม่ได้ สิ่งใดควรทำ สิ่งใดไม่ควรทำ เพื่อให้เข้าใจได้ง่าย

(๒) การฝึกอบรม ควรกำหนดแผนการฝึกอบรมหรือแผนการสอน ที่มีความแตกต่างกันระหว่างข้าราชการใหม่กับข้าราชการเก่า สำหรับข้าราชการใหม่อาจกำหนด เป็นหลักสูตรหรือหัวข้อวินัยโดยเฉพาะ เพื่อให้ข้าราชการใหม่ได้รับทราบ เข้าใจ และตระหนักถึง ความสำคัญของวินัย เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำผิดวินัยโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ สำหรับ ข้าราชการเก่าเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ตระหนักถึงความสำคัญของวินัย จึงควรสอดแทรกหัวข้อวิชา เกี่ยวกับวินัยไว้ในหลักสูตรหรือการอบรมอื่น ๆ ด้วย

(๓) การให้ความรู้ผ่านสื่อออนไลน์ สำหรับส่วนราชการที่มีข้าราชการ ในบังคับบัญชาจำนวนมากหรืออยู่ห่างกันโดยระยะทาง อาจใช้รูปแบบการอบรมผ่านสื่อออนไลน์ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยให้มีบทเรียนที่สามารถให้ข้าราชการทำการศึกษาหรือค้นคว้า หาความรู้ได้ด้วยตนเอง หรือการให้ความรู้ในรูปแบบอื่น ๆ ผ่านสื่อออนไลน์ เช่น คอลัมน์ ความรู้ บทความ Infographics หรือคำถาม - คำตอบ เป็นต้น

๒. จัดทำระบบข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัยและพัฒนา สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในองค์กร และจัดสรรงบประมาณสนับสนุน

คำอธิบาย

(๑) จัดทำระบบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวินัยข้าราชการพลเรือนสามัญ เช่น ฐานข้อมูลเกี่ยวกับการร้องเรียน การดำเนินการทางวินัย หรือจำนวนข้าราชการที่กระทำผิดวินัยในแต่ละปีงบประมาณ เป็นต้น

(๒) สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในองค์กร เพื่อให้ข้าราชการรู้ระเบียบ แบบแผนเกี่ยวกับวินัย ว่าเรื่องใดทำได้ เรื่องใดทำไม่ได้ เรื่องใดควรทำ เรื่องใดไม่ควรทำ เพื่อจะได้ไม่กระทำผิดวินัย

(๓) จัดสรรงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายในยุทธศาสตร์ และแผนการพัฒนาข้าราชการพลเรือนสามัญประจำปีของส่วนราชการ/จังหวัด อย่างเหมาะสม และเพียงพอ

๓. กำหนดเป้าหมายในการกำกับ ดูแลส่งเสริม สนับสนุน และติดตามผลการเสริมสร้างและพัฒนาฯ

คำอธิบาย ให้หัวหน้าส่วนราชการระดับกรม/ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนด แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมที่มีเป้าหมายชัดเจนในการกำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุน และติดตามผลการดำเนินการ โดยสามารถดำเนินการเชิงบูรณาการระหว่างผู้ปฏิบัติงาน ส่วนราชการ หรือหน่วยงานภาคส่วนอื่น ๆ ก็ได้

๔. จัดประชุมร่วมระหว่างผู้บังคับบัญชาและข้าราชการ

คำอธิบาย ให้หัวหน้าส่วนราชการระดับกรม/ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดให้มีการประชุมระหว่างผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้นกับผู้แทนข้าราชการในส่วนราชการ/จังหวัด เพื่อเป็นการระดมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการกำหนดองค์ความรู้ และแนวทางในการเสริมสร้างและพัฒนาวินัยของข้าราชการ

๕. กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาให้มีพฤติกรรมในการบริหาร และเป็นต้นแบบที่ดี และกำกับดูแลผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติตามระเบียบวินัย

คำอธิบาย ให้หัวหน้าส่วนราชการระดับกรม/ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดการฝึกอบรม สัมมนา หรือประชุมข้าราชการในสังกัดในเรื่องการเสริมสร้างวินัยอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง โดยอาจดำเนินการดังนี้

(๑) สอดแทรกเนื้อหาหรือหัวข้อวิชาเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาให้มีพฤติกรรมในการบริหารและการเป็นผู้นำที่เป็นต้นแบบที่ดี การกำกับดูแลผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาให้ประพฤติปฏิบัติตามระเบียบวินัย เพิ่มเติมเข้าไปในการฝึกอบรม หลักสูตรต่าง ๆ เช่น สอดแทรกไว้ในหลักสูตรการฝึกอบรมหัวหน้าหน่วยงาน หรือหลักสูตรนักบริหาร เป็นต้น ทั้งนี้ รวมทั้งการสัมมนา หรือการประชุมข้าราชการผู้ปฏิบัติการหรือผู้มีประสบการณ์ตลอดจนผู้ทำหน้าที่บริหารด้วย

(๒) จัดหลักสูตรการอบรมด้านวินัยโดยเฉพาะ เช่น หลักสูตรการดำเนินการทางวินัย สำหรับการอบรมนิสิตหรือเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องวินัยและการดำเนินการทางวินัย หรือหลักสูตรเรื่องวินัยสำหรับการปฐมนิเทศข้าราชการบรรจุใหม่

๖. แจ้งผลการดำเนินการเกี่ยวกับการเสริมสร้างและพัฒนาฯ และการดำเนินการทางวินัยต่อสำนักงาน ก.พ.

คำอธิบาย ให้ส่วนราชการและจังหวัดแจ้งผลการดำเนินการเกี่ยวกับการเสริมสร้างและพัฒนาฯ และการดำเนินการทางวินัยให้สำนักงาน ก.พ. ทราบ ตามแบบที่ ก.พ. กำหนด ภายในเดือนธันวาคมของทุกปี เพื่อประกอบการจัดทำรายงานต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป

ส่วนที่ ๓ การป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัย

ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ดำเนินการป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัย ซึ่งอาจเกิดจาก

- กระทำผิดวินัยเพราะความจำเป็น ในกรณีนี้ผู้บังคับบัญชาต้องหาทางป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาถูกล่อลวง ถูกข่มขู่ ถูกบังคับให้กระทำผิดวินัย หรือหาทางป้องกันมิให้กระทำผิดวินัยเพราะความขัดสน หรือเพราะเหตุต้องตอบแทนบุญคุณ

- กระทำผิดวินัยเพราะกิเลสชักนำ ในกรณีนี้ผู้บังคับบัญชาต้องคอยสังเกตการณ์และตักเตือน หรือหาทางจัดเหตุกระทำผิดวินัยเพราะความอยาก ความเห่อ ความประมาท ความคึกคะนอง ความโกรธแค้น ความเกลียดชัง หรือความคับแค้นใจ

- กระทำผิดวินัยเพราะอบายมุข ในกรณีนี้ผู้บังคับบัญชาต้องคอยสังเกตการณ์และตักเตือน หรือหาทางแก้ไขจัดเหตุกระทำผิดเพราะอบายมุข เช่น คอยตักเตือนไม่ให้เล่นการพนัน หรือดื่มสุราในสถานที่หรือในเวลาราชการ หรือไม่ให้เที่ยวกลางคืนในสถานที่ผิดกฎหมาย เป็นต้น

ทั้งนี้ การป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัยอาจดำเนินการ ดังนี้

๑. การเอาใจใส่สังเกตการณ์

คำอธิบาย ผู้บังคับบัญชาจะต้องคอยเอาใจใส่สังเกตการณ์ว่าผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีพฤติกรรม เหตุชักนำ ช่องทาง หรือแนวโน้มที่จะกระทำผิดวินัยบ้างหรือไม่ ถ้าเห็นว่ามีกรณีหรือแนวโน้มอย่างหนึ่งอย่างใดที่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาจะกระทำผิดวินัยก็จะต้องหาทางป้องกันไว้โดยไม่ปล่อยให้เกิดการกระทำผิดวินัยขึ้น เช่น ถ้าเห็นว่าผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามาทำงานสาย หรือมาแล้วเถลไถลไม่เข้าปฏิบัติหน้าที่ตามเวลา ก็ต้องคอยซักถามถึงเหตุผลความจำเป็นและคอยตักเตือนให้สำวรไว้ว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นการไม่เอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ และหากวิธีชักนำให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาไม่มาสายหรือเถลไถลอีกต่อไป อาทิ ผู้บังคับบัญชาคอยเดินมาดูการทำงานของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา และสอบถามปัญหาหรือความต้องการของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาน้อย ๆ เป็นต้น

๒. ปิดช่องทางการกระทำผิด

คำอธิบาย เพื่อป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีช่องทางหรือโอกาสที่จะกระทำผิด เช่น การปฏิบัติหน้าที่ตามอำเภอใจของตนเองโดยไม่คำนึงถึงหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือระยะเวลาที่กำหนด โดยผู้บังคับบัญชาอาจกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือจัดให้มีระเบียบปฏิบัติให้ชัดเจน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันและปฏิบัติให้เป็นแนวทางเดียวกัน รวมทั้ง

ควรจัดให้มีการกำกับดูแลเพื่อตรวจสอบการปฏิบัติงานเพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาด หรือเปิดช่องทางให้มีการกระทำที่มิชอบ

๓. การขจัดเหตุที่อาจก่อให้เกิดการกระทำผิดวินัย

คำอธิบาย ผู้บังคับบัญชาควรทราบและทำความเข้าใจเรื่องเหตุที่อาจก่อให้เกิดการกระทำผิดวินัย เพื่อดำเนินการขจัดเหตุต่าง ๆ เหล่านั้น อันจะเป็นการป้องกันไม่ให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัยได้

(๑) เหตุที่อาจก่อให้เกิดการกระทำผิดวินัย อาจมีได้ดังต่อไปนี้

- ความไม่รู้ คือไม่รู้ในสิ่งที่ควรจะทำอะไรถูกอะไรผิด เช่น ไม่รู้ข้อปฏิบัติและข้อห้ามทางวินัย ไม่รู้ระเบียบแบบแผน เป็นต้น
- การขาดขวัญกำลังใจในการทำงาน เพราะรู้สึกว่าจะไม่ได้รับความสนใจ ไม่มั่นคง ไม่ปลอดภัย ไม่ได้รับความเป็นธรรม จึงไม่ตั้งใจปฏิบัติตนและปฏิบัติงานให้ดีขึ้นมีการกระทำผิดวินัย
- การเสียกำลังใจ เพราะไม่ได้รับการยอมรับ ไม่ได้ได้รับความไว้วางใจ ไม่ได้ผลตอบแทนการปฏิบัติหน้าที่ที่ควรจะได้รับ หรือไม่ได้ได้รับความเป็นธรรม
- ความจำเป็น เพราะถูกล่อลวง ถูกข่มขู่ ถูกบังคับ ขัดสน หรือตอบแทนบุญคุณ
- กิเลส อาจเกิดจากความอยาก ความประมาท ความว่าเหว ความเหงาม ความคับแค้นใจ
- อบายมุข คือ หนทางแห่งความเสื่อมเสีย เช่น เล่นการพนัน เที่ยวในถิ่นหรือเวลาอโคจร เสพสุราหรือยาเสพติด เป็นต้น

(๒) วิธีขจัดเหตุที่อาจก่อให้เกิดการกระทำผิดวินัย

- การขจัดความไม่รู้ ข้าราชการที่ไม่ค่อยรู้ข้อปฏิบัติและข้อห้ามทางวินัย คือ ข้าราชการที่เพิ่งบรรจุเข้ารับราชการใหม่ การขจัดความไม่รู้เรื่องวินัยอาจทำได้โดยการฝึกอบรม ซึ่งสำหรับข้าราชการที่เพิ่งบรรจุเข้ารับราชการใหม่จะต้องจัดให้ได้รับการฝึกอบรมปฐมนิเทศ ซึ่งมีหลักสูตรบังคับเน้นในเรื่องวินัยอยู่แล้ว

- การจัดการเสียขวัญ ผู้บังคับบัญชาจะต้องทำให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชารู้สึกว่าได้รับการสนใจ มีความมั่นคง มีความปลอดภัย ได้รับความเป็นธรรมในการปฏิบัติงานร่วมกัน

- การจัดการเสียกำลังใจ ผู้บังคับบัญชาควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และควรทำให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชารู้สึกว่าได้รับการยอมรับ ได้รับความจริงใจ ได้รับผลตอบแทนที่ดี และได้รับความเป็นธรรม

ส่วนที่ ๔ การสอดแทรกหัวข้อวิชาในการฝึกอบรมหรือสัมมนา

ในเบื้องต้นก่อนเข้าสู่คำอธิบายการสอดแทรกหัวข้อวิชาในการฝึกอบรมหรือสัมมนา ขออธิบายความหมายของคำที่เกี่ยวข้องเสียก่อน ดังนี้

“เสริม” หมายถึง เพิ่ม ต่อเติม หรือโน้มน้าวกระตุ้นให้ทำตาม

“สร้าง” หมายถึง ทำให้มี

“เสริมสร้าง” หมายถึง ทำให้มีขึ้นและโน้มน้าวกระตุ้นให้ทำตาม

“พัฒนา” ทำให้เติบโต ทำให้เจริญ

“เสริมสร้างและพัฒนา”¹ หมายถึง ทำให้มีและโน้มน้าวกระตุ้นให้ทำตาม แล้วทำให้ดียิ่งขึ้นและดีตลอดไป

“ป้องกัน” หมายถึง กันไว้เพื่อต้านทานหรือคุ้มครอง

ดังนั้น เพื่อให้ข้าราชการมีวินัย รักษาวินัย และป้องกันมิให้กระทำผิดวินัย หัวหน้าส่วนราชการระดับกรม และผู้ว่าราชการจังหวัด จะต้องสอดแทรกหัวข้อวิชาที่สามารถเสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัย และป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัยไว้ใน การฝึกอบรมหรือการสัมมนา โดยต้องพิจารณาหัวข้อวิชาให้เหมาะสมกับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาแต่ละกลุ่ม คือ กลุ่มผู้อยู่ระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน หรือผู้มีประสบการณ์ และกลุ่มผู้บังคับบัญชาหรือผู้ทำหน้าที่บริหาร

สำหรับกลุ่มผู้อยู่ระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ นั้น เนื่องจากเป็นผู้ที่ไม่เคยปฏิบัติราชการ จึงย่อมไม่เคยได้รับรู้เกี่ยวกับวินัยและโทษของการกระทำผิดวินัย ดังนั้น

¹ นายประวิณ ณ นคร, แผนการบรรยายเรื่องการเสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัย และการป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัย, (นนทบุรี: สำนักงาน ก.พ. สำนักมาตรฐานวินัย) ๔.

หัวข้อวิชาจึงควรเป็นการอธิบายให้ข้าราชการมีความรู้ ความเข้าใจจุดมุ่งหมายของวินัย การรักษาวินัย องค์ประกอบความผิดและบทลงโทษ เป็นต้น เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำ ผิดวินัยโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ทั้งนี้ หากหัวหน้าส่วนราชการระดับกรม และผู้ว่าราชการจังหวัด พิจารณาแล้วเห็นว่าการอบรมหรือการสัมมนาซึ่งจัดให้แก่ข้าราชการ ผู้อยู่ระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือข้าราชการบรรจุใหม่ทั้งที่ส่วนราชการจัดขึ้นเองหรือที่หน่วยงานภายนอก จัดขึ้นมีหัวข้อวิชาที่สามารถเสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัย และป้องกัน มิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัยอยู่แล้ว ก็อาจพิจารณาจัดอบรมหรือสัมมนาเพิ่มเติมให้ ตามที่เห็นสมควรหรืออาจมีต้องจัดอบรมหรือสัมมนาเพิ่มเติมอีกก็ได้

กลุ่มผู้ปฏิบัติงานหรือผู้มีประสบการณ์ นั้น เนื่องจากข้าราชการกลุ่มนี้เป็น ข้าราชการ ที่ปฏิบัติราชการมาได้สักระยะหนึ่งแล้ว อาจหลงลืมหรือไม่ทันต่อรูปแบบและ ความเสี่ยงในการกระทำผิดวินัยที่มีความหลากหลายมากขึ้น จึงควรกระตุ้นให้ตระหนักถึง ความสำคัญของวินัยพร้อมทั้งให้ได้ทราบตัวอย่างของการกระทำผิดวินัยในรูปแบบหรือ ลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น หัวหน้าส่วนราชการระดับกรม และผู้ว่าราชการจังหวัด จึงควรสอดแทรกหัวข้อวิชาที่จะเป็นการกระตุ้นและเพิ่มความตระหนักให้แก่ข้าราชการกลุ่มนี้ เช่น ข้าราชการตามรอยธรรมราชา การเสริมสร้างและพัฒนาให้ข้าราชการมีวินัย เทคนิคและ วิธีการที่จะสามารถรักษาวินัยของข้าราชการ เรียนรู้ชีวิตข้าราชการพลเรือนต้นแบบ เป็นต้น ทั้งนี้ หัวหน้าส่วนราชการระดับกรม และผู้ว่าราชการจังหวัด จะจัดอบรมหรือจัดสัมมนา หัวข้อวิชาเหล่านี้เป็นการเฉพาะ หรือจะสอดแทรกเป็นเพียงหัวข้อวิชาหนึ่งในการอบรมหรือ ในการสัมมนาใดก็ได้ นอกจากนี้ หากหัวหน้าส่วนราชการระดับกรม และ ผู้ว่าราชการจังหวัด พิจารณาแล้วเห็นว่าการอบรมหรือการสัมมนาซึ่งจัดให้แก่ข้าราชการผู้ปฏิบัติงานหรือผู้มีประสบการณ์ ทั้งที่ส่วนราชการจัดขึ้นเองหรือที่หน่วยงานภายนอกจัดขึ้นมีหัวข้อวิชาที่สอดคล้องกับการกระตุ้น และเพิ่มความตระหนักด้านวินัยให้แก่ข้าราชการกลุ่มนี้อยู่แล้ว ก็อาจพิจารณาจัดอบรมหรือ สัมมนาเพิ่มเติมให้ตามที่เห็นสมควรหรืออาจมีต้องจัดอบรมหรือสัมมนาเพิ่มเติมอีกก็ได้

ส่วนกลุ่มผู้บังคับบัญชาหรือผู้ทำหน้าที่บริหาร นั้น เนื่องจากข้าราชการกลุ่มนี้ จะมีบทบาทและหน้าที่เพิ่มมากขึ้น จากเดิมที่เคยดูแลเฉพาะตนเองให้มีวินัยและไม่กระทำความ ผิดเท่านั้น เป็นการมีบทบาทและหน้าที่เพิ่มเติมในการกำกับดูแลผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาให้มีความรู้ เรื่องวินัยพร้อมทั้งรักษาวินัย และต้องจัดทำสภาพแวดล้อมมิให้เกิดความเสี่ยงในการที่ ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาจะตกเป็นผู้กระทำความผิดวินัย ทั้งยังต้องปฏิบัติตนเป็นผู้นำที่เป็นต้นแบบที่ดี

ในการมีวินัยให้แก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา อีกหนึ่งบทบาทที่เพิ่มขึ้นด้วย คือ บทบาทด้านการปราบปราม ผู้อยู่ใต้บังคับที่กระทำผิดวินัยโดยต้องรายงานหรือต้องเป็นผู้ดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ดังนั้น หัวหน้าส่วนราชการระดับกรม และผู้ว่าราชการจังหวัด จึงควรสอดแทรกหัวข้อวิชาที่จะเื้อต่อบทบาทและหน้าที่ที่เพิ่มขึ้นของข้าราชการกลุ่มนี้ เช่น หลักการปฏิบัติงานของผู้บังคับบัญชาที่ดีในการรักษาวินัย การรักษาวินัยและป้องกันมิให้ข้าราชการกระทำผิดวินัย การดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการที่กระทำผิดวินัย เป็นต้น ทั้งนี้ หัวหน้าส่วนราชการระดับกรม และผู้ว่าราชการจังหวัดจะจัดอบรมหรือจัดสัมมนาหัวข้อวิชาเหล่านี้เป็นการเฉพาะ หรือจะสอดแทรกเป็นเพียงหัวข้อวิชาหนึ่งในการอบรมหรือในการสัมมนาใดก็ได้ นอกจากนี้ หากหัวหน้าส่วนราชการระดับกรม และผู้ว่าราชการจังหวัด พิจารณาแล้วเห็นว่า การอบรมหรือการสัมมนาซึ่งจัดให้แก่ข้าราชการที่เป็นผู้บังคับบัญชาหรือผู้ทำหน้าที่บริหารทั้งที่ส่วนราชการจัดขึ้นเองหรือที่หน่วยงานภายนอกจัดขึ้นมีหัวข้อวิชาที่ต้อบโจทยับทบาทและหน้าที่ที่เพิ่มขึ้น ดังที่กล่าวมาข้างต้นอยู่แล้ว ก็อาจพิจารณาจัดอบรมหรือสัมมนาเพิ่มเติมให้ตามที่เหมาะสม หรืออาจมิต้องจัดอบรมหรือสัมมนาเพิ่มเติมอีกก็ได้

การฝึกอบรมหรือสัมมนา นั้น ต้องดำเนินเป็นกระบวนการต่อเนื่อง สม่่าเสมอ ตลอดระยะเวลาที่เป็นข้าราชการ ดังนั้น การฝึกอบรมหรือสัมมนาจึงต้องจัดในหลายหลักสูตร และอาจต้องใช้วิธีการหลากหลายประกอบกัน เช่น

- การบรรยาย (Lecture) : การถ่ายทอดความรู้โดยการพูด ซึ่งอาจมีหุ่นจำลองของจริง หรือวัสดุอุปกรณ์อื่นประกอบได้รวมทั้งอาจแสดงท่าทางประกอบคำพูดให้ผู้ฟังเกิดมโนภาพคล้อยตามด้วยก็ได้

- การสัมมนา (Seminar) : เป็นการประชุมเพื่อร่วมกันศึกษาค้นคว้าในหัวข้อเรื่องใดเรื่องหนึ่งภายใต้การนำของผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ โดยผู้เข้าร่วมสัมมนาทุกคนจะต้องมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการสัมมนานั้น ซึ่งจะมีการอภิปรายวิเคราะห์ปัญหาหาทางแก้ปัญหาและเสนอความคิดในการแก้ปัญหา

- การฝึกอบรมเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Sensitivity Training) : เป็นการฝึกอบรมโดยให้สมาชิกในกลุ่มมีอิสระในการเลือกกลุ่มจะทำอะไรและทำอย่างไร เช่น เปิดโอกาสให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มได้แสดงความคิดเห็นว่าเขามีความรู้สึก หรือมองตัวเองในฐานะสมาชิกของกลุ่มอย่างไร และมีความรู้สึกต่อพฤติกรรมของสมาชิกคนอื่นอย่างไร เพื่อพัฒนาทักษะในการวิเคราะห์พฤติกรรมของตนเอง

- การอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion) : เป็นการประชุมพิจารณาหรืออภิปรายกันระหว่างสมาชิก ๖ - ๒๐ คน ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพื่อแสวงหาข้อยุติ มีผู้นำอภิปรายเป็นผู้คอยกระตุ้นให้สมาชิกทุกคนแสดงความคิดเห็นและประมวลเป็นข้อยุติ

- การระดมสมอง (Brainstorm) : เป็นกระบวนการที่มีแบบแผนที่ใช้เพื่อรวบรวมความคิดเห็น ปัญหา หรือข้อเสนอแนะจำนวนมากในเวลาที่รวดเร็ว เป็นการแสดงความคิดเห็นร่วมกันระหว่างสมาชิก เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหา เป็นวิธีการที่ดีในการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์และเกิดการมีส่วนร่วมของกลุ่มมากที่สุด การระดมสมองมุ่งเน้นที่จำนวนความคิด มากกว่าคุณภาพความคิด

- การแสดงละครสั้น (Skit) : เป็นการแสดงละครใช้ผู้แสดงเพียง ๒ - ๓ คน โดยชักซ้อมและแสดงบทบาทตามที่เตรียมไว้ อาจแสดงให้เห็นปัญหาหรือสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อชี้ให้เห็นแนวทางที่จะเข้าสู่ปัญหา หรือสภาพก่อนหรือหลังแก้ปัญหา

- การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing) : เป็นการจัดให้ผู้เข้ารับการอบรมแสดงบทบาทในสถานการณ์เหมือนในชีวิตจริง โดยกำหนดโครงเรื่องให้เพียงคร่าว ๆ (ไม่เตรียมบทบาทและชักซ้อมการแสดงไว้ก่อนอย่างการแสดงละครสั้น) ให้ผู้แสดงคิดคำพูดไปตามโครงเรื่องและตามบทบาทที่ตนแสดงอยู่ สมาชิกผู้ดูจะต้องดูอย่างพินิจพิเคราะห์และพยายามทำความเข้าใจต่อสภาพการณ์ของคนที่อยู่ในสถานการณ์เช่นนั้น เพื่อผู้เป็นสมาชิกจะสามารถอภิปราย วิเคราะห์ หรือพิจารณาหาทางแก้ปัญหาตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ตั้งแต่ผู้จัดการแสดงแจ้งให้ทราบก่อนการแสดง วิธีการนี้ใช้เพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติ การพัฒนาทักษะ เพื่อเปิดโอกาสให้ได้แสดงพฤติกรรมใหม่ ๆ

- การศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) : เป็นการศึกษากรณีหรือเรื่องราวซึ่งได้รวบรวมขึ้นจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมพิจารณาตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ ภายใต้สถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด

- การสอนแนะ (Coaching) : เป็นการสอนเฉพาะตัว ระหว่างผู้สอนและผู้รับการสอน

- การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) : เป็นการให้คน ๑๐ - ๒๕ คน ร่วมกันปรึกษาหารือ ค้นคว้าวิเคราะห์ เรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อให้มีความรู้กว้างขวางขึ้น โดยจัดให้มีวิทยากรและข้อมูลต่าง ๆ สำหรับค้นคว้า หลังประชุมต้องจัดทำผลการประเมินผลและติดตาม

- การเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Action Learning) : เป็นการรวมกลุ่มบุคคลเป็นกลุ่มเล็ก ๆ เพื่อร่วมกันค้นหาวิธีแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยร่วมกันคิด แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ข้อคิดเห็นและมุมมอง และนำสิ่งที่เรียนรู้ร่วมกันไปทดลองปฏิบัติ เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการปฏิบัติจริง²

หมายเหตุ : สำหรับตัวอย่างการเขียนโครงการ และตัวอย่างการเขียนหัวข้อวิชา อยู่ในภาคผนวก ก. และภาคผนวก ข. ตามลำดับ ซึ่งหัวหน้าส่วนราชการระดับกรม และผู้ว่าราชการจังหวัด สามารถนำไปปรับใช้ได้ตามความเหมาะสม

² นายประวิณ ณ นคร, การรักษาวินัยข้าราชการพลเรือน, (พิมพ์ครั้งที่ ๑. นนทบุรี: สำนักงาน ก.พ. สำนักมาตรฐานวินัย, สิงหาคม ๒๕๖๓) ๒๓.

ภาคผนวก ก. :

ตัวอย่างการเขียนโครงการ จัดอบรม/สัมมนา

หมายเหตุ : ตัวอย่างการเขียนโครงการจัดอบรม/สัมมนานี้ เหมาะสำหรับการจัดอบรม/สัมมนา เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัย และป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัยโดยเฉพาะ ซึ่งหากมีการจัดอบรม/สัมมนาเรื่องอื่น อยู่แล้วและประสงค์จะสอดแทรกเพียงหัวข้อวิชาเท่านั้น ท่านอาจนำตัวอย่างนี้ หรือหัวข้อวิชาในภาคผนวก ข. ไปปรับใช้ได้ตามความเหมาะสม

(ตัวอย่าง : กลุ่มผู้อยู่ระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ)

การจัดอบรม/สัมมนา เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาให้ ผู้อยู่ระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการมีวินัย และป้องกันมิให้กระทำความผิดวินัย

๑. เหตุผลความจำเป็น

การจัดระเบียบข้าราชการพลเรือนตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มุ่งประสงค์ให้ข้าราชการพลเรือนปฏิบัติราชการอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งข้าราชการที่จะปฏิบัติราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพจะต้องเป็นทั้งคนเก่งและคนดี และคุณสมบัติของคนดีประการหนึ่งคือ มีวินัยและรักษาวินัย พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงได้บัญญัติเกี่ยวกับกระบวนการรักษาวินัยไว้ในหลายมาตรา โดยอาจจำแนกได้เป็น ๒ ส่วน ได้แก่ กระบวนการรักษาวินัยด้านการเสริมสร้างและพัฒนา ให้ข้าราชการมีวินัยและด้านการป้องกันมิให้ข้าราชการกระทำความผิดวินัย ซึ่งเป็นวิธีการเชิงบวก และกระบวนการรักษาวินัยด้านการปราบปรามอันเป็นวิธีการรักษาวินัยในทางลบ เช่น มาตรการลงโทษ ซึ่งการจะทำให้ข้าราชการ มีวินัยและรักษาวินัยนั้น จะต้องดำเนินการทั้งกระบวนการให้ครบถ้วนเป็นวงจรต่อเนื่องและหมุนเวียนตลอดไปไม่หยุดยั้ง โดยในส่วนของกระบวนการรักษาวินัยด้านการเสริมสร้างและพัฒนาให้ข้าราชการมีวินัยและด้านการป้องกันมิให้ข้าราชการกระทำความผิดวินัย ซึ่งเป็นวิธีการเชิงบวก มีมาตรา ๘๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติหลักการอันสำคัญว่า ให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่เสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา มีวินัย และป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ. กำหนด และต่อมาสำนักงาน ก.พ. ได้มีหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๐/ว ๔ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๕ กำหนดให้หัวหน้าส่วนราชการระดับกรม และผู้ว่าราชการจังหวัด สอดแทรกหัวข้อวิชาที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการมีวินัยและป้องกันมิให้ผู้อยู่ระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการกระทำความผิดวินัยไว้ในการอบรมหรือการสัมมนา จึงเป็นเหตุผลและความจำเป็นในการจัดอบรม/การจัดสัมมนาครั้งนี้

๒. วัตถุประสงค์

โดยที่ผู้อยู่ระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือข้าราชการบรรจุใหม่เป็นผู้ที่ไม่เคยปฏิบัติราชการมาก่อน จึงย่อมไม่เคยได้รับรู้เกี่ยวกับวินัยและโทษของการกระทำความผิดวินัย จึงอาจตกเป็นผู้กระทำความผิดวินัยด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ การจัดอบรม/การจัดสัมมนาครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้อยู่ระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือข้าราชการบรรจุใหม่

- ๑) มีความรู้เกี่ยวกับวินัยและโทษของการกระทำความผิดวินัย
- ๒) ประพฤติปฏิบัติตนให้มีวินัย และรักษาวินัยของตนเองมิให้บกพร่อง
- ๓) ป้องกันตนเองมิให้ตกเป็นผู้กระทำความผิดวินัย

๓. หัวข้อวิชา

(ในส่วนนี้หัวหน้าส่วนราชการระดับกรม และผู้ว่าราชการจังหวัด สามารถดูตัวอย่างได้จากภาคผนวก ข.)

๔. คุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

เป็นข้าราชการผู้อยู่ระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือข้าราชการบรรจุใหม่

๕. ผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวัง (Result)

๕.๑ ผลผลิต (Output)

มีการจัดอบรม/การจัดสัมมนา

๕.๒ ผลลัพธ์ (Outcome)

ผู้เข้ารับการอบรม/สัมมนา

- ๑) มีความรู้เกี่ยวกับข้อกำหนดวินัยและโทษของการกระทำผิดวินัย
- ๒) ประพฤติปฏิบัติตนให้มีวินัย และรักษาวินัยของตนเองมิให้บกพร่อง
- ๓) ป้องกันตนเองมิให้ตกเป็นผู้กระทำผิดวินัย

๖. วิธีการวัดผลสัมฤทธิ์

๖.๑ ตัวชี้วัดผลผลิต

มีการจัดอบรม/การจัดสัมมนา และมีผู้เข้ารับการอบรม/สัมมนาไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

๖.๒ ตัวชี้วัดผลลัพธ์

ผู้เข้ารับการอบรม/สัมมนา

- ๑) มีความรู้เกี่ยวกับข้อกำหนดวินัยและโทษของการกระทำผิดวินัย
- ๒) สามารถประพฤติปฏิบัติตนให้มีวินัย และรักษาวินัยของตนเองมิให้บกพร่อง
- ๓) สามารถป้องกันตนเองมิให้ตกเป็นผู้กระทำผิดวินัย และกล่าวที่จรรยาบรรณผู้บังคับบัญชาเมื่อพบความเสี่ยงในการกระทำผิดวินัยหรือพบเห็นผู้กระทำผิดวินัย

๗. ระยะเวลาดำเนินการ

(ในส่วนนี้หัวหน้าส่วนราชการระดับกรม และผู้ว่าราชการจังหวัด สามารถกำหนดได้ตามความเหมาะสม)

๘. ผู้รับผิดชอบ

(ในส่วนนี้หัวหน้าส่วนราชการระดับกรม และผู้ว่าราชการจังหวัด ควรกำหนดตามความเหมาะสม)

๙. วิธีดำเนินการ

(ในส่วนนี้หัวหน้าส่วนราชการระดับกรม และผู้ว่าราชการจังหวัด สามารถกำหนดได้ตามความเหมาะสม เช่น การบรรยาย การฝึกปฏิบัติ การระดมสมอง (Brainstorm) การใช้กรณีศึกษา (Case Study) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เป็นต้น ทั้งนี้ อาจนำการอบรมผ่านระบบออนไลน์มาใช้ด้วยก็ได้)

๑๐. งบประมาณ

(ในส่วนนี้หัวหน้าส่วนราชการระดับกรม และผู้ว่าราชการจังหวัด สามารถกำหนดได้ตามความเหมาะสม)

(ตัวอย่าง : กลุ่มผู้ปฏิบัติงานหรือผู้มีประสบการณ์)

การจัดอบรม/สัมมนา เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาให้ ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้มีประสบการณ์มีวินัย และป้องกันมิให้กระทำผิดวินัย

๑. เหตุผลความจำเป็น

การจัดระเบียบข้าราชการพลเรือนตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มุ่งประสงค์ให้ข้าราชการพลเรือนปฏิบัติราชการอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งข้าราชการที่จะปฏิบัติราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพจะต้องเป็นทั้งคนเก่งและคนดี และคุณสมบัติของคนดีประการหนึ่งคือ มีวินัยและรักษาวินัย พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงได้บัญญัติเกี่ยวกับกระบวนการรักษาวินัยไว้ในหลายมาตรา โดยอาจจำแนกได้เป็น ๒ ส่วน ได้แก่ กระบวนการรักษาวินัยด้านการเสริมสร้างและพัฒนา ให้ข้าราชการมีวินัยและด้านการป้องกันมิให้ข้าราชการกระทำผิดวินัย ซึ่งเป็นวิธีการเชิงบวก และกระบวนการรักษาวินัยด้านการปราบปรามอันเป็นวิธีการรักษาวินัยในทางลบ เช่น มาตรการลงโทษ ซึ่งการจะทำให้ข้าราชการ มีวินัยและรักษาวินัยนั้น จะต้องดำเนินการทั้งกระบวนการให้ครบถ้วนเป็นวงจรต่อเนื่องและหมุนเวียนตลอดไปไม่หยุดยั้ง โดยในส่วนของกระบวนการรักษาวินัยด้านการเสริมสร้างและพัฒนาให้ข้าราชการมีวินัยและด้านการป้องกันมิให้ข้าราชการกระทำผิดวินัย ซึ่งเป็นวิธีการเชิงบวก มีมาตรา ๘๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติหลักการอันสำคัญว่า ให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่เสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัย และป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ. กำหนด และต่อมาสำนักงาน ก.พ. ได้มีหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๐/ว ๔ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๕ กำหนดให้หัวหน้าส่วนราชการระดับกรม และผู้ว่าราชการจังหวัด สอดแทรกหัวข้อวิชาที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้มีประสบการณ์มีวินัยและป้องกันมิให้ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้มีประสบการณ์กระทำผิดวินัยไว้ในการอบรมหรือการสัมมนา จึงเป็นเหตุผลและความจำเป็นในการจัดอบรม/การจัดสัมมนาครั้งนี้

๒. วัตถุประสงค์

โดยที่ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้มีประสบการณ์ข้าราชการเป็นข้าราชการที่ปฏิบัติราชการมาได้สักระยะหนึ่งแล้ว อาจหลงลืมหรือไม่ทันต่อรูปแบบและความเสี่ยงในการกระทำผิดวินัยที่มีความหลากหลายมากขึ้น การจัดอบรม/การจัดสัมมนาครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์

- ๑) กระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้มีประสบการณ์ตระหนักถึงความสำคัญของวินัย
- ๒) ให้ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้มีประสบการณ์ได้ทราบตัวอย่างของการกระทำผิดวินัยในรูปแบบหรือลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไป

- ๓) ประพฤติปฏิบัติตนให้มีวินัย และรักษาวินัยของตนเองมิให้บกพร่อง
- ๔) ป้องกันตนเองมิให้ตกเป็นผู้กระทำความผิดวินัย

๓. หัวข้อวิชา

(ในส่วนนี้หัวหน้าส่วนราชการระดับกรม และผู้ว่าราชการจังหวัด สามารถดูตัวอย่างได้จากภาคผนวก ข.)

๔. คุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

เป็นข้าราชการผู้ปฏิบัติงานหรือผู้มีประสบการณ์ ซึ่งมีใช้ข้าราชการผู้อยู่ระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ และมีใช้ข้าราชการที่เป็นผู้บังคับบัญชาหรือผู้ทำหน้าที่บริหาร

๕. ผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวัง (Result)

๕.๑ ผลผลิต (Output)

มีการจัดอบรม/การจัดสัมมนา

๕.๒ ผลลัพธ์ (Outcome)

ผู้เข้ารับการอบรม/สัมมนา

- ๑) มีความตระหนักถึงความสำคัญของวินัย
- ๒) ได้ทราบตัวอย่างของการกระทำความผิดวินัยในรูปแบบหรือลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไป
- ๓) ประพฤติปฏิบัติตนให้มีวินัย และรักษาวินัยของตนเองมิให้บกพร่อง
- ๔) ป้องกันตนเองมิให้ตกเป็นผู้กระทำความผิดวินัย

๖. วิธีการวัดผลสัมฤทธิ์

๖.๑ ตัวชี้วัดผลผลิต

มีการจัดอบรม/การจัดสัมมนา และมีผู้เข้ารับการอบรม/สัมมนาไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

๖.๒ ตัวชี้วัดผลลัพธ์

ผู้เข้ารับการอบรม/สัมมนา

- ๑) มีความตระหนักถึงความสำคัญของวินัย และเกรงกลัวการกระทำความผิดทางวินัย
- ๒) รู้เท่าทันรูปแบบหรือลักษณะการกระทำความผิดที่เปลี่ยนแปลงไป
- ๓) สามารถประพฤติปฏิบัติตนให้มีวินัย และรักษาวินัยของตนเองมิให้บกพร่อง
- ๔) สามารถป้องกันตนเองและเพื่อข้าราชการมิให้ตกเป็นผู้กระทำความผิดวินัย
- ๕) สามารถบ่งชี้ความเสี่ยง และแจ้งผู้บังคับบัญชาเพื่อร่วมกันกำจัดความเสี่ยงที่อาจทำใหัตนเองหรือเพื่อนข้าราชการตกเป็นผู้กระทำความผิดวินัย

๗. ระยะเวลาดำเนินการ

(ในส่วนนี้หัวหน้าส่วนราชการระดับกรม และผู้ว่าราชการจังหวัด สามารถกำหนดได้ตามความเหมาะสม)

๘. ผู้รับผิดชอบ

(ในส่วนนี้หัวหน้าส่วนราชการระดับกรม และผู้ว่าราชการจังหวัด ควรกำหนดตามความเหมาะสม)

๙. วิธีดำเนินการ

(ในส่วนนี้หัวหน้าส่วนราชการระดับกรม และผู้ว่าราชการจังหวัด สามารถกำหนดได้ตามความเหมาะสม เช่น การบรรยาย การฝึกปฏิบัติ การระดมสมอง (Brainstorm) การใช้กรณีศึกษา (Case Study) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เป็นต้น ทั้งนี้ อาจนำกรอบผ่านระบบออนไลน์มาใช้ด้วยก็ได้)

๑๐. งบประมาณ

(ในส่วนนี้หัวหน้าส่วนราชการระดับกรม และผู้ว่าราชการจังหวัด สามารถกำหนดได้ตามความเหมาะสม)

(ตัวอย่าง : กลุ่มผู้บังคับบัญชาหรือผู้ทำหน้าที่บริหาร)

การจัดอบรม/สัมมนา เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาให้
ผู้บังคับบัญชาหรือผู้ทำหน้าที่บริหารเป็นผู้นำที่เป็นต้นแบบที่ดีในการมีวินัย
และป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัย

๑. เหตุผลความจำเป็น

การจัดระเบียบข้าราชการพลเรือนตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มุ่งประสงค์ให้ข้าราชการพลเรือนปฏิบัติราชการอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งข้าราชการที่จะปฏิบัติราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพจะต้องเป็นทั้งคนเก่งและคนดี และคุณสมบัติของคนดีประการหนึ่งคือ มีวินัยและรักษาวินัย พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงได้บัญญัติเกี่ยวกับกระบวนการรักษาวินัยไว้ในหลายมาตรา โดยอาจจำแนกได้เป็น ๒ ส่วน ได้แก่ กระบวนการรักษาวินัยด้านการเสริมสร้างและพัฒนา ให้ข้าราชการมีวินัยและด้านการป้องกันมิให้ข้าราชการกระทำความผิดวินัย ซึ่งเป็นวิธีการเชิงบวก และกระบวนการรักษาวินัยด้านการปราบปรามอันเป็นวิธีการรักษาวินัยในทางลบ เช่น มาตรการลงโทษ ซึ่งการจะทำให้ข้าราชการ มีวินัยและรักษาวินัยนั้น จะต้องดำเนินการทั้งกระบวนการให้ครบถ้วนเป็นวงจรต่อเนื่องและหมุนเวียนตลอดไปไม่หยุดยั้ง โดยในส่วนของกระบวนการรักษาวินัยด้านการเสริมสร้างและพัฒนาให้ข้าราชการมีวินัยและด้านการป้องกันมิให้ข้าราชการกระทำความผิดวินัย ซึ่งเป็นวิธีการเชิงบวก มีมาตรา ๘๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติหลักการอันสำคัญว่า ให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่เสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัย และป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ. กำหนด และต่อมาสำนักงาน ก.พ. ได้มีหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๐/ว ๔ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๕ กำหนดให้หัวหน้าส่วนราชการระดับกรม และผู้ว่าราชการจังหวัด กำหนดบทบาทและหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาให้มีพฤติกรรมในการบริหารและการเป็นผู้นำที่เป็นต้นแบบที่ดี การกำกับดูแลผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาให้ประพฤติปฏิบัติตามระเบียบวินัย โดยสอดแทรกหัวข้อวิชาที่เกี่ยวข้องไว้ในการอบรมหรือการสัมมนา จึงเป็นเหตุผลและความจำเป็นในการจัดอบรม/การจัดสัมมนาครั้งนี้

๒. วัตถุประสงค์

โดยที่ข้าราชการที่เป็นผู้บังคับบัญชาหรือผู้ทำหน้าที่บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแล แนะนำ ตรวจสอบการปฏิบัติราชการของผู้ใต้บังคับบัญชา จึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถในการตรวจสอบดูแลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาให้มีความรู้ ความเข้าใจ สำนึกและตระหนักในเรื่องวินัย ตลอดจนมีขวัญกำลังใจและมีแรงจูงใจในการรักษาวินัย การจัดอบรม/การจัดสัมมนา

ครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ข้าราชการที่เป็นผู้บังคับบัญชาหรือผู้ทำหน้าที่บริหาร เช่น หัวหน้างาน ข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งประเภทอำนวยการ ข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งประเภทบริหาร

- ๑) มีกรอบความคิดและค่านิยมของการเป็นผู้บังคับบัญชาที่รักษาวินัย เป็นผู้บังคับบัญชาที่ดี มีมาตรฐานด้านวินัย เพื่อให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาศรัทธา เชื่อถือ และยึดถือเป็นแบบอย่างที่ดี ในการปฏิบัติตน
- ๒) ตระหนักรู้เกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัย และหาวิธีการป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัย
- ๓) สร้างแรงจูงใจในการรักษาวินัยให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

๓. หัวข้อวิชา

(ในส่วนนี้หัวหน้าส่วนราชการระดับกรม และผู้ว่าราชการจังหวัด สามารถดัดแปลงได้จากภาคผนวก ข.)

๔. คุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

เป็นข้าราชการที่เป็นผู้บังคับบัญชาหรือผู้ทำหน้าที่บริหาร

๕. ผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวัง (Result)

๕.๑ ผลผลิต (Output)

มีการจัดอบรม/การจัดสัมมนา

๕.๒ ผลลัพธ์ (Outcome)

ผู้เข้ารับการอบรม/สัมมนา

- ๑) มีกรอบความคิดและค่านิยมของการเป็นผู้บังคับบัญชาที่รักษาวินัย เป็นผู้บังคับบัญชาที่ดี มีมาตรฐานด้านวินัย เพื่อให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาศรัทธา เชื่อถือ และยึดถือเป็นแบบอย่างที่ดี ในการปฏิบัติตน
- ๒) ตระหนักรู้เกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัย และหาวิธีการป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัย
- ๓) สร้างแรงจูงใจในการรักษาวินัยให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

๖. วิธีการวัดผลสัมฤทธิ์

๖.๑ ตัวชี้วัดผลผลิต

มีการจัดอบรม/การจัดสัมมนา และมีผู้เข้ารับการอบรม/สัมมนาไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

๖.๒ ตัวชี้วัดผลลัพธ์

ผู้เข้ารับการอบรม/สัมมนา

- ๑) ตระหนักถึงความสำคัญของบทบาทตน
- ๒) เป็นแบบอย่างของผู้บังคับบัญชาที่มีคุณธรรมและมีวินัย
- ๓) มีบทบาทหน้าที่ในการเสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัย และป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัย รวมทั้งมีแนวทางในการพัฒนาผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาที่อยู่ในกำกับดูแลด้วยการโน้มน้าวจิตใจเพื่อกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมในการรักษาวินัยขึ้นในองค์กร
- ๔) ประชาชนหรือผู้รับบริการจากรัฐและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เห็นแบบอย่างที่ดีของการมีพฤติกรรม ที่มีคุณธรรมและมีวินัย ทำให้เกิดความเชื่อมั่น ศรัทธาในตัวข้าราชการ และระบบราชการมากขึ้น

๗. ระยะเวลาดำเนินการ

(ในส่วนนี้หัวหน้าส่วนราชการระดับกรม และผู้ว่าราชการจังหวัด สามารถกำหนดได้ตามความเหมาะสม)

๘. ผู้รับผิดชอบ

(ในส่วนนี้หัวหน้าส่วนราชการระดับกรม และผู้ว่าราชการจังหวัด ควรกำหนดตามความเหมาะสม)

๙. วิธีดำเนินการ

(ในส่วนนี้หัวหน้าส่วนราชการระดับกรม และผู้ว่าราชการจังหวัด สามารถกำหนดได้ตามความเหมาะสม เช่น การบรรยาย การสัมมนา (Seminar) การฝึกปฏิบัติ การระดมสมอง (Brainstorm) การใช้กรณีศึกษา (Case Study) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เป็นต้น โดยให้มีการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง

- ๑) มุ่งเน้นการสร้างการตระหนักรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาที่ดี ให้ผู้เข้ารับการอบรม/สัมมนาได้คิดเชิงวิพากษ์ และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิดเห็น การแสดงความคิดเห็นพ้อง เห็นต่าง การตกผลึกทางความคิด เพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
- ๒) ให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกิจกรรมหรือวิธีการในการดำเนินการระหว่างหน่วยงาน
- ๓) ควรใช้เทคนิคสะท้อนการเรียนรู้ภายหลังอบรมเสร็จสิ้นในแต่ละหัวข้อวิชา
- ๔) ใช้เทคโนโลยีหรือสื่อดิจิทัลมาประกอบในการอบรมในลักษณะสื่อดิจิทัลแบบตอบโต้ (interactive digital learning))

๑๐. งบประมาณ

(ในส่วนนี้หัวหน้าส่วนราชการระดับกรม และผู้ว่าราชการจังหวัด สามารถกำหนดได้ตามความเหมาะสม)

ภาคผนวก ข. :

ตัวอย่างหัวข้อวิชา

หมายเหตุ : ตัวอย่างหัวข้อวิชานี้ อาจนำไปใช้ในการจัดอบรม/สัมมนาเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัย และป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัยโดยเฉพาะ หรือนำไปใช้ในการสอดแทรกในการจัดอบรม/สัมมนาเรื่องอื่น ๆ ที่ต้องจัดอบรม/สัมมนาอยู่แล้วก็ได้ นอกจากนี้ หากหัวหน้าส่วนราชการระดับกรม หรือผู้ว่าราชการจังหวัด เห็นว่ามีหัวข้อวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องหรือเชื่อมโยงในการเสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัย และป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัยนอกเหนือจากตัวอย่างหัวข้อวิชาตามภาคผนวก ข. นี้ ก็สามารถนำมาปรับใช้ได้ตามที่เหมาะสม

(ตัวอย่าง : กลุ่มผู้อยู่ระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ)

หัวข้อวิชา : ความหมาย จุดมุ่งหมาย และแนวทางในการรักษาวินัย

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

๑. เข้าใจความหมาย จุดมุ่งหมาย และแนวทางในการรักษาวินัย
๒. ปฏิบัติตนตามวินัยในการมีวินัยและรักษาวินัย
๓. สามารถนำความรู้และแนวคิดไปปรับใช้ในการปฏิบัติราชการ

ประเด็นการเรียนรู้

๑. ความหมายของ “วินัย”
๒. จุดมุ่งหมายและความสำคัญของวินัย
๓. ผู้มีหน้าที่รักษาวินัย
๔. แนวทางการรักษาวินัย

วิธีการ

บรรยาย อภิปราย การฝึกปฏิบัติ การระดมสมอง (Brainstorm) การใช้กรณีศึกษา (Case Study) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) หรือวิธีการอื่น ๆ

ระยะเวลา

- ๑ - ๓ ชั่วโมง หรือมากกว่า ๓ ชั่วโมง (ปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม)

วิทยากร

ผู้มีความรู้ด้านวินัยและมีความสามารถในการถ่ายทอดและใช้เครื่องมือในการเรียนรู้

หัวข้อวิชา : วินัยข้าราชการพลเรือน

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

๑. ทราบและเข้าใจข้อห้าม และข้อพึงปฏิบัติที่กำหนดไว้สำหรับข้าราชการพลเรือน
๒. มีความรู้ และเข้าใจในความหมาย หลักการ พร้อมทั้งเจตนารมณ์ของการกำหนด

บทความผิดของแต่ละมาตรา

๓. มีความรู้ในองค์ประกอบความผิดของแต่ละมาตรา

ประเด็นการเรียนรู้

๑. ข้อกำหนดวินัยรายมาตรา
๒. ความหมาย หลักการ พร้อมทั้งเจตนารมณ์

๓. องค์ประกอบความผิดของแต่ละมาตรา

๔. ตัวอย่างกรณีที่เป็นความผิดและไม่เป็นความผิด

วิธีการ

บรรยาย อภิปราย การฝึกปฏิบัติ การระดมสมอง (Brainstorm) การใช้กรณีศึกษา (Case Study) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) หรือวิธีการอื่น ๆ

ระยะเวลา

๑ - ๓ ชั่วโมง หรือมากกว่า ๓ ชั่วโมง (ปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม)

วิทยากร

ผู้มีความรู้ด้านวินัยและมีความสามารถในการถ่ายทอดและใช้เครื่องมือในการเรียนรู้

หัวข้อวิชา : การดำเนินการทางวินัยและการสั่งลงโทษ พร้อมผลของการถูกลงโทษทางวินัย

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

๑. มีความรู้ และความเข้าใจในการดำเนินการทางวินัย
๒. มีความรู้ในการพิจารณาความผิดและหลักการกำหนดโทษ
๓. รับทราบผลของการถูกลงโทษทางวินัย

ประเด็นการเรียนรู้

๑. หลักการดำเนินการทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง
๒. หลักการดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรง
๓. ระดับโทษในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน
๔. ผลกระทบของการถูกลงโทษทางวินัย
๕. มาตรฐานการลงโทษ พร้อมกรณีตัวอย่าง

วิธีการ

บรรยาย อภิปราย การฝึกปฏิบัติ การระดมสมอง (Brainstorm) การใช้กรณีศึกษา (Case Study) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) หรือวิธีการอื่น ๆ

ระยะเวลา

๑ - ๓ ชั่วโมง หรือมากกว่า ๓ ชั่วโมง (ปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม)

วิทยากร

ผู้มีความรู้ด้านวินัยและมีความสามารถในการถ่ายทอดและใช้เครื่องมือในการเรียนรู้

หัวข้อวิชา : การมีวินัย การรักษาวินัย และการป้องกันมิให้กระทำผิดวินัย

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

๑. มีความตั้งใจมุ่งมั่นในการมีวินัย และรักษาวินัยมิให้บกพร่อง
๒. ระบุความเสี่ยงในการกระทำผิดวินัยและสามารถป้องกันตนเองมิให้กระทำผิดวินัยได้
๓. สามารถรายงานผู้บังคับบัญชาเมื่อพบความเสี่ยงในการกระทำผิดวินัยเพื่อหาแนวทาง

ป้องกัน

ประเด็นการเรียนรู้

๑. กรณีตัวอย่างของการกระทำผิดวินัยในรูปแบบต่าง ๆ
๒. ตัวอย่างความเสี่ยงที่เกิดจากช่องว่างของกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้อง
๓. ตัวอย่างความเสี่ยงที่เกิดจากวัฒนธรรมหรือแนวทางปฏิบัติในการทำงาน
๔. ตัวอย่างความเสี่ยงที่เกิดจากปัจจัยภายนอก เช่น สินบน
๕. ตัวอย่างความเสี่ยงที่เกิดจากปัจจัยภายในของข้าราชการ เช่น การติดพัน
๕. การป้องกันตนเองมิให้ตกอยู่ในความเสี่ยงในการกระทำผิดวินัย

วิธีการ

บรรยาย อภิปราย การฝึกปฏิบัติ การระดมสมอง (Brainstorm) การใช้กรณีศึกษา (Case Study) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) หรือวิธีการอื่น ๆ

ระยะเวลา

- ๑ - ๓ ชั่วโมง หรือมากกว่า ๓ ชั่วโมง (ปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม)

วิทยากร

ผู้มีความรู้ด้านวินัยและมีความสามารถในการถ่ายทอดและใช้เครื่องมือในการเรียนรู้

(ตัวอย่าง : กลุ่มผู้ปฏิบัติงานหรือผู้มีประสบการณ์)

หัวข้อวิชา : ความหมาย จุดมุ่งหมาย และแนวทางในการรักษาวินัย

วัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการทบทวนให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

๑. เข้าใจความหมาย จุดมุ่งหมาย และแนวทางในการรักษาวินัย
๒. ปลูกฝังจิตสำนึกในการมีวินัยและรักษาวินัย
๓. สามารถนำความรู้และแนวคิดไปปรับใช้ในการปฏิบัติราชการ

ประเด็นการเรียนรู้

๑. ความหมายของ “วินัย”
๒. จุดมุ่งหมายและความสำคัญของวินัย
๓. ผู้มีหน้าที่รักษาวินัย
๔. แนวทางการรักษาวินัย

วิธีการ

บรรยาย อภิปราย การฝึกปฏิบัติ การระดมสมอง (Brainstorm) การใช้กรณีศึกษา (Case Study) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) หรือวิธีการอื่น ๆ โดยอาจเพิ่มเนื้อหาให้มีความเหมาะสมแก่กลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรมให้มากขึ้น

ระยะเวลา

- ๑ - ๓ ชั่วโมง หรือมากกว่า ๓ ชั่วโมง (ปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม)

วิทยากร

ผู้มีความรู้ด้านวินัยและมีความสามารถในการถ่ายทอดและใช้เครื่องมือในการเรียนรู้

หัวข้อวิชา : วินัยข้าราชการพลเรือน

วัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการทบทวนความรู้ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

๑. ทราบและเข้าใจข้อห้าม และข้อพึงปฏิบัติที่กำหนดไว้สำหรับข้าราชการพลเรือน
๒. มีความรู้ และเข้าใจในความหมาย หลักการ พร้อมทั้งเจตนารมณ์ของการกำหนดบทความผิดของแต่ละมาตรา
๓. มีความรู้ในองค์ประกอบความผิดของแต่ละมาตรา

ประเด็นการเรียนรู้

๑. ข้อกำหนดวินัยรายมาตรา
๒. ความหมาย หลักการ พร้อมทั้งเจตนารมณ์
๓. องค์ประกอบความผิดของแต่ละมาตรา
๔. ตัวอย่างกรณีที่เป็นความผิดและไม่เป็นความผิด

วิธีการ

บรรยาย อภิปราย การฝึกปฏิบัติ การระดมสมอง (Brainstorm) การใช้กรณีศึกษา (Case Study) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) หรือวิธีการอื่น ๆ โดยอาจเพิ่มเนื้อหาให้มีความเหมาะสมแก่กลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรมให้มากขึ้น

ระยะเวลา

- ๑ - ๓ ชั่วโมง หรือมากกว่า ๓ ชั่วโมง (ปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม)

วิทยากร

ผู้มีความรู้ด้านวินัยและมีความสามารถในการถ่ายทอดและใช้เครื่องมือในการเรียนรู้

หัวข้อวิชา : การดำเนินการทางวินัยและการสั่งลงโทษ พร้อมผลของการถูกลงโทษทางวินัย

วัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการทบทวนความรู้ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

๑. มีความรู้ และความเข้าใจในการดำเนินการทางวินัย
๒. มีความรู้ในการพิจารณาความผิดและหลักการกำหนดโทษ
๓. รับทราบผลของการถูกลงโทษทางวินัย

ประเด็นการเรียนรู้

๑. หลักการดำเนินการทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง
๒. หลักการดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรง
๓. ระดับโทษในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน
๔. ผลกระทบของการถูกลงโทษทางวินัย
๕. มาตรฐานการลงโทษ พร้อมกรณีตัวอย่าง

วิธีการ

บรรยาย อภิปราย การฝึกปฏิบัติ การระดมสมอง (Brainstorm) การใช้กรณีศึกษา (Case Study) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) หรือวิธีการอื่น ๆ โดยอาจเพิ่มเนื้อหาให้มีความเหมาะสมแก่กลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรมให้มากขึ้น

ระยะเวลา

๑ - ๓ ชั่วโมง หรือมากกว่า ๓ ชั่วโมง (ปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม)

วิทยากร

ผู้มีความรู้ด้านวินัยและมีความสามารถในการถ่ายทอดและใช้เครื่องมือในการเรียนรู้

หัวข้อวิชา : การมีวินัย การรักษาวินัย และการป้องกันมิให้กระทำผิดวินัย

วัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการทบทวนความรู้ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

๑. มีความตั้งใจมุ่งมั่นในการมีวินัย และรักษาวินัยมิให้บกพร่อง
๒. ระบุความเสี่ยงในการกระทำผิดวินัยและสามารถป้องกันตนเองมิให้กระทำผิดวินัยได้
๓. สามารถรายงานผู้บังคับบัญชาเมื่อพบความเสี่ยงในการกระทำผิดวินัยเพื่อหาแนวทาง

ป้องกัน**ประเด็นการเรียนรู้**

๑. กรณีตัวอย่างของการกระทำผิดวินัยในรูปแบบต่าง ๆ
๒. ตัวอย่างความเสี่ยงที่เกิดจากช่องว่างของกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้อง
๓. ตัวอย่างความเสี่ยงที่เกิดจากวัฒนธรรมหรือแนวทางปฏิบัติในการทำงาน
๔. ตัวอย่างความเสี่ยงที่เกิดจากปัจจัยภายนอก เช่น สินบน
๕. ตัวอย่างความเสี่ยงที่เกิดจากปัจจัยภายในของข้าราชการ เช่น การติดพัน
๕. การป้องกันตนเองมิให้ตกอยู่ในความเสี่ยงในการกระทำผิดวินัย

วิธีการ

บรรยาย อภิปราย การฝึกปฏิบัติ การระดมสมอง (Brainstorm) การใช้กรณีศึกษา (Case Study) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) หรือวิธีการอื่น ๆ โดยอาจเพิ่มเนื้อหาให้มีความเหมาะสมแก่กลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรมให้มากขึ้น

ระยะเวลา

๑ - ๓ ชั่วโมง หรือมากกว่า ๓ ชั่วโมง (ปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม)

วิทยากร

ผู้มีความรู้ด้านวินัยและมีความสามารถในการถ่ายทอดและใช้เครื่องมือในการเรียนรู้

หัวข้อวิชา : การเสริมสร้างและพัฒนาให้ข้าราชการมีวินัย

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

๑. เสริมสร้างและพัฒนาให้ข้าราชการตระหนักถึงความสำคัญของการรักษาวินัย
๒. เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของข้าราชการผู้ปฏิบัติงานหรือผู้มีประสบการณ์ในการป้องกัน การกระทำผิดวินัย ในลักษณะ “เพื่อนเตือนเพื่อน”
๓. พัฒนาให้ข้าราชการผู้ปฏิบัติงานหรือผู้มีประสบการณ์มีส่วนร่วมในการสร้างวัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมในการมีวินัย

ประเด็นการเรียนรู้

๑. การเสริมสร้างและพัฒนาให้ข้าราชการมีวินัย ในหลักการ
 - (๑) ปลุกให้ตื่น (๒) จูงให้ตาม (๓) นำให้ดี (๔) รังให้อยู่
๒. การป้องกันมิให้ข้าราชการกระทำความผิดวินัย ในหลักการ
 - (๑) ปิดช่องทางกระทำความผิดวินัย
 - (๒) ขจัดเหตุที่อาจก่อให้เกิดการกระทำความผิดวินัย
 - (๓) เพื่อนเตือนเพื่อน
๓. ตัวอย่างวัฒนธรรมหรือการสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมต่อการรักษาวินัยและป้องกัน

การทุจริต

วิธีการ

บรรยาย อภิปราย การฝึกปฏิบัติ การระดมสมอง (Brainstorm) การใช้กรณีศึกษา (Case Study) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) หรือวิธีการอื่น ๆ

ระยะเวลา

- ๑ - ๓ ชั่วโมง หรือมากกว่า ๓ ชั่วโมง (ปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม)

วิทยากร

ผู้มีความรู้ด้านวินัยและมีความสามารถในการถ่ายทอดและใช้เครื่องมือในการเรียนรู้

หัวข้อวิชา : เทคนิคและวิธีการที่จะทำให้รักษาวินัยของข้าราชการ

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

๑. รู้เทคนิคและวิธีการที่ทำให้รักษาวินัยได้ตลอดชีวิตการเป็นข้าราชการ
๒. เข้าใจเทคนิคและวิธีการที่ทำให้รักษาวินัยได้ตลอดชีวิตการเป็นข้าราชการ
๓. นำเทคนิคและวิธีการที่ทำให้รักษาวินัยได้ตลอดชีวิตการเป็นข้าราชการไปปฏิบัติ

ประเด็นการเรียนรู้

๑. เทคนิคและวิธีการที่ทำให้รักษาวินัยได้ตลอดชีวิตการเป็นข้าราชการ
๒. การชื่นชมผู้ที่รักษาวินัยได้ตลอดชีวิตการเป็นข้าราชการ
๓. ตัวอย่างหรือกรณีศึกษาที่แสดงให้เห็นถึงเทคนิคและวิธีการที่ทำให้ตนเองสามารถรักษาวินัย
๔. ตัวอย่างรางวัลของผู้ที่รักษาวินัยได้ตลอดชีวิตการเป็นข้าราชการ

วิธีการ

บรรยาย อภิปราย การฝึกปฏิบัติ การระดมสมอง (Brainstorm) การใช้กรณีศึกษา (Case Study) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) หรือวิธีการอื่น ๆ

ระยะเวลา

- ๑ - ๓ ชั่วโมง หรือมากกว่า ๓ ชั่วโมง (ปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม)

วิทยากร

ผู้มีความรู้ด้านวินัยและมีความสามารถในการถ่ายทอดและใช้เครื่องมือในการเรียนรู้

หัวข้อวิชา : เรียนรู้ชีวิตข้าราชการพลเรือนต้นแบบ

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

๑. เรียนรู้การดำเนินชีวิตของข้าราชการพลเรือนที่เป็นต้นแบบไม่ว่าจะเป็นต้นแบบทั้งในครอบครัว การครองคน และการครองงาน ที่ทำให้ประสบความสำเร็จในชีวิตการเป็นข้าราชการ
๒. นำวิถีของข้าราชการต้นแบบไปเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

ประเด็นการเรียนรู้

๑. ตัวอย่างหรือกรณีศึกษาของข้าราชการพลเรือนต้นแบบ
๒. การถอดบทเรียนชีวิตของข้าราชการพลเรือนต้นแบบเพื่อนำไปเป็นตัวอย่างในการใช้ชีวิต

วิธีการ

บรรยาย อภิปราย การฝึกปฏิบัติ การระดมสมอง (Brainstorm) การใช้กรณีศึกษา (Case Study) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) หรือวิธีการอื่น ๆ

ระยะเวลา

- ๑ - ๓ ชั่วโมง หรือมากกว่า ๓ ชั่วโมง (ปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม)

วิทยากร

ผู้มีความรู้ด้านวินัยและมีความสามารถในการถ่ายทอดและใช้เครื่องมือในการเรียนรู้

(ตัวอย่าง : กลุ่มผู้บังคับบัญชาหรือผู้ทำหน้าที่บริหาร)

หัวข้อวิชา : หลักการปฏิบัติงานของผู้บังคับบัญชาที่ดีในการรักษาวินัย

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

๑. มีสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบในกรอบของวินัยข้าราชการเพื่อเป็นแบบอย่างของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาการดำรงตนของผู้บังคับบัญชา
๒. อธิบายบทบาทหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาในการรักษาวินัย และสามารถแสดงตัวอย่างผู้บังคับบัญชาที่ดี ในการปฏิบัติตนที่มีคุณธรรมและเที่ยงธรรม มีจิตสำนึกในการรักษาความสุจริตและศักดิ์ศรีของความเป็นข้าราชการ

ประเด็นการเรียนรู้

๑. คุณธรรมของผู้บังคับบัญชา
๒. คุณลักษณะของผู้บังคับบัญชาที่ดี
๓. การปฏิบัติตนอย่างน่าประทับใจแก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา การปฏิบัติงานอย่างน่าประทับใจแก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา และการปฏิบัติต่อผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาอย่างน่าประทับใจ

วิธีการ

บรรยาย อภิปราย การฝึกปฏิบัติ การระดมสมอง (Brainstorm) การใช้กรณีศึกษา (Case Study) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) หรือวิธีการอื่น ๆ

ระยะเวลา

- ๑ - ๓ ชั่วโมง หรือมากกว่า ๓ ชั่วโมง (ปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม)

วิทยากร

ผู้มีความรู้ด้านการเสริมสร้างวินัยและมีความสามารถในการถ่ายทอดและใช้เครื่องมือในการเรียนรู้

หัวข้อวิชา : การรักษาวินัยและป้องกันมิให้ข้าราชการกระทำผิดวินัย

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

๑. มีความรู้เกี่ยวกับวินัยข้าราชการ เพื่อพัฒนาศักยภาพในการกำกับและดูแลการทำงานของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีให้กระทำผิดวินัย
๒. ให้เรียนรู้กรณีตัวอย่างการกระทำผิดวินัยและผลกระทบอันเกิดจากการกระทำผิดวินัย

ประเด็นการเรียนรู้

๑. ข้อกำหนดวินัยข้าราชการพลเรือน
๒. โทษทางวินัย
๓. ผลกระทบกรณีกระทำผิดวินัย
๔. กรณีตัวอย่างการกระทำผิดวินัย

วิธีการ

บรรยาย อภิปราย การฝึกปฏิบัติ การระดมสมอง (Brainstorm) การใช้กรณีศึกษา (Case Study) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) หรือวิธีการอื่น ๆ

ระยะเวลา

- ๑ - ๓ ชั่วโมง หรือมากกว่า ๓ ชั่วโมง (ปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม)

วิทยากร

ผู้มีความรู้เกี่ยวกับวินัยข้าราชการและมีความสามารถในการถ่ายทอดและใช้เครื่องมือในการเรียนรู้

หัวข้อวิชา : การดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการที่กระทำผิดวินัย

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้รับความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะในการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการที่กระทำผิดวินัย

ประเด็นการเรียนรู้

๑. การดำเนินการทางวินัยตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑
๒. กระบวนการดำเนินการทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง
๓. กระบวนการดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรง
๔. กฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖
๕. ความรับผิดชอบของผู้บังคับบัญชากรณีละเว้นไม่ดำเนินการทางวินัยแก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาที่กระทำผิดวินัย

๖. ความรับผิดชอบของผู้บังคับบัญชาในการรักษาวินัยของผู้ใต้บังคับบัญชา

วิธีการ

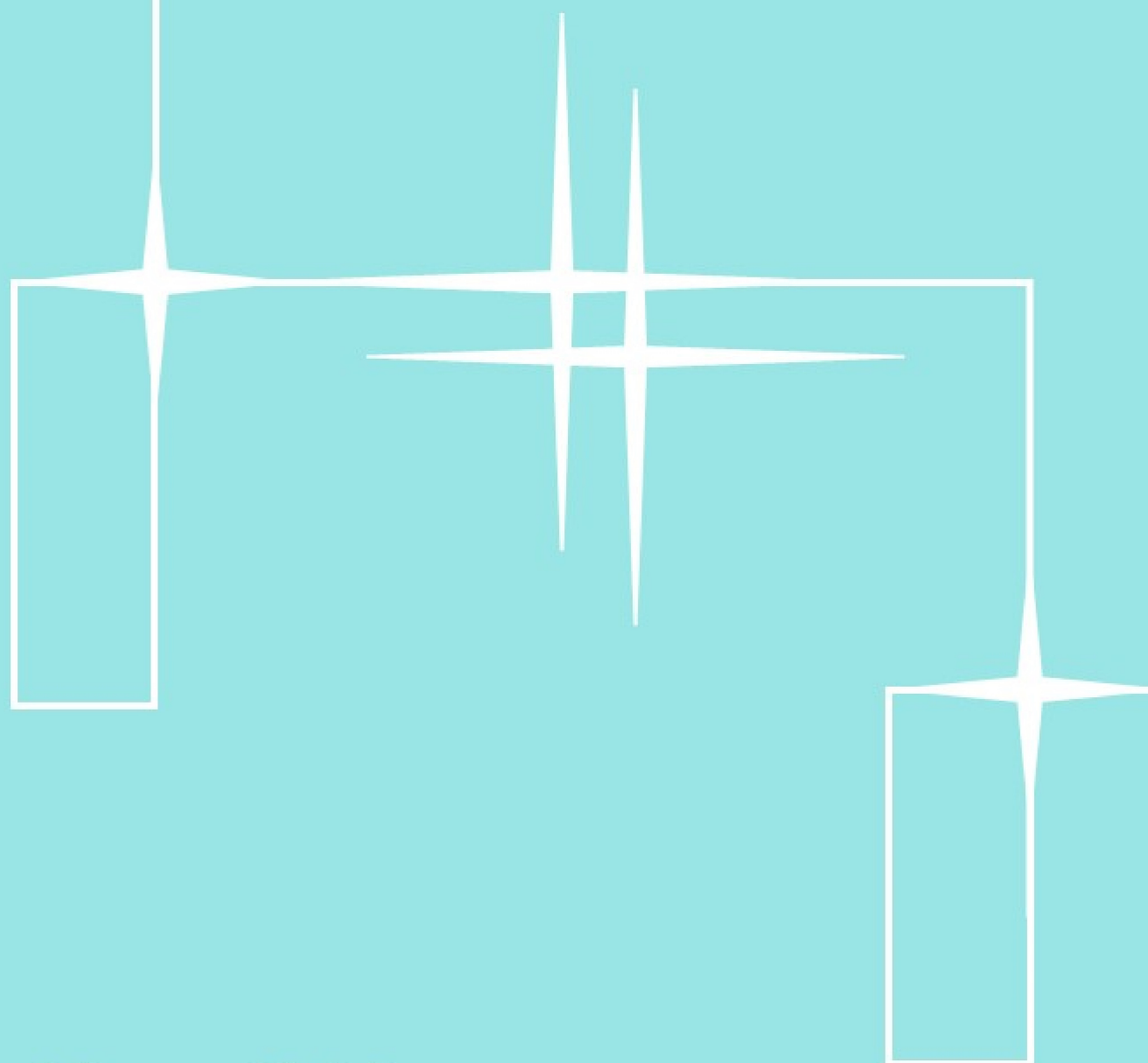
บรรยาย อภิปราย การฝึกปฏิบัติ การระดมสมอง (Brainstorm) การใช้กรณีศึกษา (Case Study) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) หรือวิธีการอื่น ๆ

ระยะเวลา

๑ - ๓ ชั่วโมง หรือมากกว่า ๓ ชั่วโมง (ปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม)

วิทยากร

ผู้มีความรู้เกี่ยวกับวินัยข้าราชการและกระบวนการดำเนินการทางวินัย รวมทั้งมีความสามารถในการถ่ายทอดและใช้เครื่องมือในการเรียนรู้

สำนักมาตรฐานวินัย สำนักงาน ก.พ.
47/111 ถนนติวานนท์ ตำบลตลาดขวัญ
อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000
โทร. 0 2547 1000
<https://www.ocsc.go.th>